C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

5

Mult stimate d-le BEKE GYORGY

Apariţia cărţii dvs.despre noi maghiarii de pe aceste meleaguri ne-a bucurat foarte mult. Este plăcut pentru fiecare cînd într-o carte se regăseşte pe el sau prietenii şi cunoştinţele lui, cînd identifică lucruri şi personaje cunoscute. Nu ştiu dacă dvs.scriitorii simţiţi aceleaşi emoţii ca noi ~~ceilalţi~~ cititorii în asemenea ocazii.

Bucuria noastră că s-a scris despre noi,că s-a dat ocazie şi altora să ne cunoască nu este însă deplină. Nu vă supăraţi,nu avem intenţia de a vă jigni,nu avem intenţia de a vă acuza dar am fi dorit ceva mai mult. Am fi dorit ca această carte să relieze mai mult realitatea despre viaţa noastră,a bucuriilor şi frămîntările noastre. Oare nu aţi putut scrie sau nu aţi cunoscut adevărul despre unele întîmplări şi unii oameni? Poate aţi fost indus în eroare de unii ~~oameni~~ care nu urmăresc decît să-şi creeze o glorie a lor,de a părea altceva decît ceea ce sînt cu adevărat.

Ca să vă daţi seama de adevărata stare de lucruri,a adevărului în legătură cu frămîntările maghiarilor din Bistriţa trebuie să vă întoarceţi în urmă cu peste 20 de ani. Nu avem intenţia de a face altceva decît să vă arătăm un fir pe care depănîndu-l să daţi de adevăr şi înţelegînd acest adevăr veţi cunoaşte cu bine unele din personajele cărţii dvs.Tocmai pentru a vă da posibilitatea cunoaşterii acestui adevăr mai mulţi vechi bistriţeni ne-am hotărît să vă scriem după ce am comentat cele scrise de dvs.

Sîntem şi bătrîni şi tineri care ne adresăm dvs.,unii dintre noi au făcut războiul,au trecut prin toate necazurile acestuia cît şi prin altele după el. Intotdeauna,de cînd ne ştim au făcut totul ca să cultivăm limba,cultura şi tradiţiile noastre vechi. Mulţi dintre noi şi-au dedicat viaţa acestui ţel dar au fost înlăturaţi. De cine credeţi? Tocmai de cei pe care dvs. îi elogiaţi în cartea care,de fapt trebuia să ne aparţină nouă şi nu lor.

. / .

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

Dar să lăsăm numele lor mai la urmă acum să începem cu faptele petrecute acum peste 20 ani pentru a trage singur concluziile ce se cuvin.

La liceul maghiar din Bistriţa era un profesor SCHULLER EUGEN care a fost iubit atît de colegi,de elevi cît şi de părinţii acestora. Era un om care făcea totul pentru ai săi dar se pare că unii nu erau prea bucuroşi de popularitatea sa şi îl priveau cu invidie. Prin anul 1960 a fost arestat şi condamnat politic. De ce,pentru ce fapte,ce i s-a imputat vă poate informa mai mulţi profesori de la liceul A.Mureşanu din Bistriţa,dar,cel mai mult vă poate spune profesoara HORVATH PIROSKA. Pentru ce poate ea este uşor de înţeles. Soţul ei, HORVATH PAL a fost cel din a cărui cauză s-a pornit acest proces. Cum s-a ajuns la această situaţie nu este greu de presupus. Toţi vechii bistriţeni ştiu că [redacted] soţul său să informeze [redacted] despre [redacted]

Odată informarea făcută HORVATH PAL a atras de partea lui şi pe alţi profesori care au declaratce a zis el. Vă spunem şi numele lor pentru a vă ajuta să vă convingeţi: NAGY KAROL şi sora sa IOLANDA, LEHOCZ ARPAD şi alţii care au plecat din Bistriţa.

Dar de ce să vă convingeţi numai de la cei care l-au ajutat pe HORVATH şi soţia să-şi ducă la îndeplinire faptele ce le-au atras dispreţul nostru. ~~Discutaţi cu prof.SZILAGY ZOLTAN care nu s-a compromis prin a-şi băga la apă un prieten pentru a se ridica pe nenorocirea lui,~~ discutaţi cu SCHULLER EUGEN, cel mai îndreptăţit să vă pună în temă cu adevărul despre soţii HORVATH şi cei ce l-au ajutat. Sau poate nu contaţi pe un fost condamnat politic.

Imediat după înlăturarea lui SCHULLER EUGEN,HORVATH PAL şi cu soţia sa a înlăturat şi pe alţii care-i stăteau în calea ridicării sale, a înşelării noastre. Si a reuşit;cum a făcut mai departe nu mai avem dovezi dar bănuim,presupunem. Credem că dacă dvs. vreţi,aţi putea face lumină spre liniştirea dvs. şi mulţumirea noastră.

Ne simţim şi noi vinovaţi că ne-am lăsat înfrînţi de aceşti făţarnici,dar oare sîntem singurii? Pentru a ne scoate ochii s-au înconjurat numai de oameni mari,scriitori,

. / .

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

artişti,dispuneau de relaţii sus puse pe care le continuă HORVATH PIROSKA,dar de ce aceşti oameni cînd au venit în Bistriţa,inclusiv dvs.,nu au discutat şi cu alţii? Fiindcă au fost total acaparaţi,linguşiţi,determinaţi să facă jocul acestora,iar cei care au încercat să facă ceva au fost îndepărtaţi ca nişte ciorapi murdari.

Stimate d-le scriitor,nu mai avem tăria răbdării elogiile dvs.pentru aceşti oameni sînt strigătoare la cer pentru cît rău ne-au făcut ei. Vă rugăm,apelăm la sentimentele dvs. care credem că sînt aceleaşi cu ale noastre,faceţi odată lumină,să ştie toată lumea adevărul,să vă daţi singur seama că aţi fost minţit,înşelat şi ca dvs.mulţi alţii. Aveţi posibilitatea să discutaţi cu oameni sinceri,care au avut de suferit de pe urma uneltirilor soţilor HORVATH. Discutaţi cu ~~prof. SZILAGY ZOLTAN~~,înv.VERESS MARIA,profesorii PORTIK BELA şi KLAR cu înv.WASS GYURI,cu farmacista HATHESZI EVA şi fiul ei IVAN, profesorul KOVACS ZOLTAN,care după ieşirea în pensie a plecat de aici că nu mai putea suporta pe aceşti vînduţi,SARKANY FRANCISK şi alte persoane pe care le puteţi descoperi uşor.

Nu ştim dacă scrisoarea noastră va ajunge la dvs nu ştim cum o veţi considera,cum o veţi trata,dacă sînteţi capabil să vă asumaţi această mare răspundere pe care noi fără voia dvs. v-o încredinţăm. De aceea rămînem anonimaţi şi credem că nu ne-o luaţi în nume de rău,ne ferim de a da de necazuri, ~~am avut şi aşa destule~~,dar vă vom ajuta cum putem mai bine să realizaţi ceea ce noi dorim.

Încă odată ne cerem scuze pentru deranjul ce vi-l facem şi rămînem cu speranţa în dvs.

Cu mult respect şi consideraţie.